

GEWELD

Huiselijk geweld in lesbische relaties. Eigenlijk horen we er niet veel over. “Dat gebeurt niet bij lesbo’s”, wordt vaak gedacht. Niets is echter minder waar. In het Amerikaanse San Jose werd een twintigjarige lesbienne onlangs vermoord, vermoedelijk door haar ex-vriendin. Een tragisch einde van een turbulente, gewelddadige relatie. Ook in Nederland krijgen lesbiennes en biseksuele vrouwen te maken met geweld binnen hun relatie met een andere vrouw.

| tekst Saskia Doorschodt | illustratie Lisette de Zoete

ling
245
je lieft!
aargh!!!
n dat
ij begint!
dat altijd
n al tijd
met een
ven in

Op basis van onderzoek wordt geschat dat

geweld in lesbische en homoseksuele relaties gemiddeld even vaak voorkomt als in heteroseksuele relaties. Maar hoe vaak is dit dan? De cijfers liegen er niet om: één op de acht Nederlanders heeft ooit te maken gehad met geweld in zijn of haar relatie. Dan hebben we het dus over ruim twee miljoen mensen. Met zulke hoge cijfers is het niet verrassend dat huiselijk geweld de meest voorkomende vorm van geweld in Nederland is. Hierbij gaat het niet alleen om fysiek geweld, maar ook om seksueel en geestelijk geweld.

Volgens onderzoeker en trainer Susanne Kers – gespecialiseerd in training, advies en onderzoek op het gebied van huiselijk geweld in HLBT-relaties – komt seksueel geweld binnen lesbische relaties het minst voor. Susanne: "Seksueel geweld in lesbische relaties komt zeker voor hoor, ook in heftige vorm. Maar het gaat bij lesbiennes vaker om lichtfysiek en geestelijk geweld. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan vernedering en onderdrukking."

Een voorbeeld van geestelijk geweld in een lesbische relatie is te vinden in het verhaal van Nicole (42). "Ik ben nooit geslagen door een vrouw, maar ik heb wel in een relatie gezeten waarin ik zo gemanipuleerd werd dat ik bijna de weg kwijtraakte. Deze vrouw werkte zo ontzettend op mijn zwakke plekken. Ze gaf me constant het gevoel dat ik geen goed iemand was. Ze probeerde me klein te houden. Ook zei ze dat ik er niet genoeg voor haar was... dat ze ziek was en dat ik voor haar moest zorgen. Daarnaast dreigde ze meerdere malen met zelfmoord. Achteraf gezien zat ik anderhalf jaar lang in een achtbaan. Nadat het voor de zoveelste keer uit was en zij het weer goed wilde maken – ze heeft me zelfs nog ten huwelijk gevraagd – heb ik het wijze besluit genomen om er definitief een punt achter te zetten. Al vrij snel kwam ik weer wat tot mezelf en kwam tot de conclusie dat ik toch wel verbijsterd was dat dit mij was overkomen."

Onmacht

Aan het begin van een relatie is er in de meeste gevallen natuurlijk nog geen vuiltje aan de lucht. Je bent verliefd, maakt elkaar het hof en laat jezelf van je beste kant zien. Op een gegeven moment kan het toch mis gaan, waarbij een van de partners vaak uit een gevoel van onmacht de controle over zichzelf verliest. In de meeste gevallen blijft het niet bij deze ene keer, ook al toont de plegger van geweld zich vaak berouwvol en belooft ze het nooit meer te doen.

Olivia (24) vertelt over de relatie met haar ex-vriendin, die borderline heeft: "Ik was ontzettend verliefd op mijn ex in het begin van onze relatie. Ze was romantisch, lief en attent... en ze was ook nog eens mijn eerste vriendinnetje. Ik was dus behoorlijk in de wolven. Maar naarmate we meer aan elkaar gewend raakten, liet ze zich ook vaker gaan. In negatieve zin. Ze maakte ruzie met me, liet me voelen alsof ik

ONDERZOEK HUISELIJK GEWELD BINNEN HOLEBI-RELATIES

Vallen in jouw relatie regelmatig klappen? Word je gedwongen seks te hebben tegen je zin, of ben jij juist degene die dat afdwingt? Komen jullie er samen niet uit? Voor holebi's is het taboe om over geweld binnen de relatie te praten nog groter dan bij heterorelaties. Zij vragen bovendien zelden hulp bij de organisaties die hiervoor zijn bedoeld.

De gemeente Hengelo wil graag dat alle burgers veilig zijn in hun huis en start daarom een onderzoek naar de hulpverleningsbehoefte van holebi's. Zowel slachtoffers als plegers van huiselijk geweld (in heel Nederland) worden verzocht de online enquête in te vullen, te bereiken via www.hengelo.nl/huiselijkgeweld

Heb je nog vragen of kun je de enquête niet bemachtigen en wil je hem toch graag invullen? Neem dan gerust contact op via k.jentzsch@hengelo.nl, telefoon 074-2459823. Je krijgt dan een digitale of geprinte versie gemaild/gestuurd op het door jou aangegeven (mail)adres.

helemaal niets waard was en alsof alles wat fout ging mijn schuld was. Ik geloofde dat ook echt. Tijdens een van onze ruzies heeft ze me zelfs eens heel hard gebeten. Daar ben ik toen behoorlijk van geschrokken. Onze relatie eindigde toen zij me verliet voor een ander. Ik was er helemaal kapot van, maar achteraf bekeken was die relatie helemaal niet goed voor me. Ik werd er alleen maar bang en onzeker van. Inmiddels ben ik er gelukkig achter gekomen dat ik wel degelijk iets waard ben, en dat niet alle lesbische relaties zo zijn als mijn eerste."

Jaloezie

Een veel genoemde reden voor het ontstaan van geweld in lesbische en homoseksuele relaties is jaloezie. De ene partner is bijvoorbeeld bang om de ander te verliezen, verdenkt diegene van vreemdgaan of is jaloers op de vele vrienden en vriendinnen die haar partner heeft. Daarnaast gaat huiselijk geweld ook vaak gepaard met alcohol- en/of drugsmisbruik.

Wanneer geweld zich in een relatie voordoet, wordt vaak gedacht dat het voor lesbische en homoseksuele stellen veel makkelijker is om de relatie te verbreken dan voor heteroseksuele stellen. Zo hebben lesbische stellen bijvoorbeeld minder vaak kinderen met elkaar dan heterostellen, waardoor er in de perceptie van anderen minder zaken

IK WERD ZO GEMANIPULEERD DAT IK BIJNA DE WEG KWIJTRAakte

zijn die beide partners aan elkaar verbinden. Dit gaat totaal voorbij aan de sterke emotionele band die twee partners met elkaar kunnen hebben, en aan de constante dreiging die aanwezig is binnen geweld-dadige relaties. Niet zelden dreigt de ene partner met allerlei verschrikkelijke dingen wanneer de ander de relatie zou verbreken.

Taboe

Omdat er nog altijd een taboe op huiselijk geweld ligt, is het voor slachtoffers ontzettend moeilijk om ermee naar buiten te treden. Een bijkomend probleem voor lesbische en biseksuele vrouwen is dat de ernst van het geweld vaak onderschat wordt door de omgeving. Het zijn immers 'maar' twee vrouwen die fysiek gezien beter aan elkaar gewaagd zijn dan bijvoorbeeld een man en een vrouw. De onjuiste aanname dat het dan ook wel mee zal vallen met de ernst van het geweld, maakt het er voor slachtoffers en plegers niet makkelijker op om hulp te zoeken.

Wat het zoeken van hulp ook bemoeilijkt voor veel homo's, lesbiennes, biseksuelen en transgenders is dat zij nog niet bij alle hulpverlenende instellingen duidelijk in beeld zijn. Dit kan ertoe leiden dat een lesbische vrouw die hulp zoekt bijvoorbeeld onzeker is over hoe een hulpverlener op haar geaardheid zal reageren. Ze moet dan eerst een soort 'mini coming-out' bij de betreffende hulpverlener hebben, voordat er kan worden ingegaan op het geweld dat speelt in haar relatie. Voor HLBT-slachtoffers van huiselijk geweld kan dit drempelverhogend werken.

Onderzoek

Hanneke Felten is projectleider Kwaliteit en Diversiteit bij MOVISIE, centrum voor kennis en advies voor maatschappelijke ontwikkeling. Volgens haar komt het thema 'geweld in lesbische en homoseksuele relaties' wel steeds meer op de agenda van hulpverleners te staan. Hanneke: "Vooral in de grote steden hebben we gemerkt dat het steeds beter gaat. Maar er is nog meer nodig, ook vanuit de kant van beleids-makers. Het is bijvoorbeeld belangrijk om in Nederland meer onderzoek te doen naar geweld in homoseksuele en lesbische relaties. Dat is er nog veel te weinig. Wanneer er meer over bekend is, kan er ook meer

gedaan worden op het gebied van beleid, want dan komt het thema duidelijker op de agenda te staan. Dat zou ik ook een duidelijk teken van emancipatie vinden. Huiselijk geweld in lesbische en homoseksuele relaties moet net zo serieus worden genomen als huiselijk geweld in heteroseksuele relaties. Nu is dat nog niet zo."

Het zoeken van professionele hulp kan dus lastig zijn, maar ook het vinden van steun in de directe omgeving kan een opgave zijn. Lesbische en homoseksuele stellen bevinden zich namelijk vaker in een geïsoleerde positie, omdat hun heteroseksuele omgeving zich over het algemeen minder met hun relatie bemoeit. Aan lesbische stellen wordt bijvoorbeeld minder vaak gevraagd hoe het met hun relatie gaat, waardoor geweld binnen de relatie ook minder snel ter sprake zal komen. Verder willen lesbische en homoseksuele slachtoffers van geweld niet graag 'hun vuile was' buiten hangen. Ze hebben in veel gevallen namelijk moeten vechten voor de acceptatie van hun geaardheid en relatie door hun omgeving, waardoor ze de behoefte hebben om voor de buitenwereld een ideaalbeeld van hun relatie in stand te houden.

Machteloosheid

Een interessant gegeven bij huiselijk geweld is dat de plegers van geweld vaak het gevoel hebben ook slachtoffer te zijn. Hanneke Felten: "Mensen die geweld in hun relatie gebruiken, doen dit uit een gevoel van machteloosheid. Daardoor zien ze zichzelf vaak als slachtoffer." Vooral vrouwen vinden het moeilijk om zichzelf als plegger van geweld te zien. Susanne Kers legt uit: "In onze maatschappij zijn vrouwen gewend om slachtoffer te zijn. Daarom kunnen zij hun ervaringen met relatie-oneel geweld vaak alleen maar uitdrukken in termen van slachtoffer-schap, ook wanneer zij in feite de plegger van het geweld zijn. Je hoort lesbische plegers van huiselijk geweld dan bijvoorbeeld zeggen: 'Zij heeft me dit en dat aangedaan en daardoor kon ik niet anders.'" Wat ook problematisch is bij de herkenning en erkenning van geweld in lesbische relaties, is volgens Hanneke Felten de huidige beeldvorming over huiselijk geweld: "Bij geweld in heterorelaties hebben we een heel duidelijk beeld van dat dit fout is. Mannen die hun vrouwen slaan, worden al snel gezien als 'foute mannen'. Bij geweld in lesbische relaties is het echter moeilijker. Het beeld van een vrouwelijke plegger van geweld in een relatie is nog niet duidelijk aanwezig in onze maatschappij en cultuur. Ook in films en op tv wordt lesbisch relationeel geweld nog niet genoeg geproblematiseerd. 'Foute' relaties doen het nu eenmaal goed in lesbische producties. Hierbij wordt geweld niet gezien als probleem, maar als onderdeel van een gepassioneerde en turbulente liefdesrelatie." ■

Voor dit artikel is dankbaar gebruik gemaakt van de publicatie van Hanneke Felten voor MOVISIE: *Handreiking Huiselijk geweld in partnerrelaties van HLBT's*.
www.huiselijkgeweld.nl/doc/publicaties/hghlr-organisaties.pdf

Ben je slachtoffer, plegger of getuige van huiselijk geweld en ben je op zoek naar een luisterend oor en/of hulp, neem dan contact op met het Steunpunt Huiselijk Geweld. Er wordt dan samen met jou - en eventueel je partner - gezocht naar een oplossing die ervoor zorgt dat het geweld stopt.
www.shginfo.nl
Telefoon: 0900-1262626 (5 cent per minuut)